

REMISSYTTRANDE

Bo bra hela livet (SOU 2008:113)

SABOs synpunkter

Inledning

SABO anser att Äldreboendedelegationen har gjort en förtjänstfull utredning som är väl förankrad i de faktiska förhållandena i landets kommuner. Slutbetänkandet visar med all tydlighet att ansvaret för att utveckla ett bra boende för äldre inte bara är kommunalt utan i högsta grad en angelägenhet för aktörerna på den ordinarie bostadsmarknaden, däribland de allmännyttiga bostadsföretagen.

Nya begrepp för ökad tydlighet

SABO tillstyrker förslaget om nya begrepp: seniorbostäder, trygghetsbostäder samt vård- och omsorgsboende. Denna indelning bidrar till att skapa tydlighet och undanröjer associationer till särskilda byggnader.

Det ordinarie bostadsbeståndet

SABO instämmer i delegationens bedömning att det ordinarie bostadsbeståndet behöver utvecklas för att kunna tillgodose det växande behovet av bostäder anpassade till en åldrande befolkning. Det är bra att seniorbostäder betraktas som en del av det ordinarie bostadsbeståndet och att inga särskilda lagkrav uppställs på seniorbostäder.

SABO instämmer även i delegationens bedömning att kravet på ändamålsenlighet och tillgänglighet ska provas redan i samband med bygglovet istället för som idag i byggsamrådet.

Tillgänglighetsbidrag

SABO tillstyrker delegationens förslag om bidrag för installation av hiss och andra tillgänglighetsskapande åtgärder. Det är bra att det föreslagna bidraget inte begränsas till hissinstallationer. Om endast hissinstallationer skulle göras, och inga ytterligare tillgänglighetsskapande åtgärder vidtas, finns en uppenbar risk att personer med nedsatt funktionsförmåga ändå inte kan bo i fastigheterna. De resurser som nedlagts på hissinstallationer riskerar då att bli "bortkastade", i vart fall ur tillgänglighetssynpunkt.

Med en sådan satsning på åtgärder som skapar fullständig tillgänglighet och ett begränsat resursutrymme blir det särskilt viktigt att investeringarna görs på ett strategiskt sätt. Det framstår därför som rimligt att det ska finnas någon form av kommunal tillgänglighetsplan för att säkerställa att investeringarna sker där de gör störst nytta. Delegationens förslag att kommunerna ska göra en fullständig inventering av hela bostadsbeståndet ur tillgänglighetssynpunkt framstår dock som en alltför omfattande och resurskrävande åtgärd i förhållande till nyttan. Risken är att dessa inventeringar tar så lång tid i anspråk att angelägna åtgärder försenas flera år.

Trygghetsbostäder

SABO är positiv till idén med trygghetsbostäder och anser att den definition av begreppet som delegationen gjort är bra. Delegationen har tydligt visat att det finns ett stort behov av sådana bostäder. Det är emellertid viktigt att trygghetsbostäder kan utformas utifrån förhållandena på de lokala bostadsmarknaderna eftersom de då gör störst nytta.

SABO menar att det inte behövs en särskild lag för att ge kommunerna möjlighet att inrätta trygghetsbostäder. Frågan hör snarare hemma i lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar.

SABO instämmer i delegationens uppfattning att ett system med trygghetsbostäder bör följas upp och utvärderas.

Statligt bidrag till personal i gemensamhetslokaler

SABO avstyrker förslaget om ett tillfälligt statligt bidrag till personalinsatser i trygghetsbostäder. Verksamheter som bedrivs med stöd av till-

fälliga bidrag löper risk att bli väldigt sårbara. Den dag ett tillfälligt bidrag upphör riskerar man att en kanske framgångsrik verksamhet avvecklas eller får en betydligt sämre kvalitet, vilket enbart leder till besvikelse och missnöje bland brukarna.

En satsning på trygghetsbostäder måste vara långsiktigt hållbar vilket innebär att den behöver bygga på en stabil ekonomisk grund redan från början. Kommuner som vill inrätta trygghetsbostäder behöver därför ha en finansieringsmodell för verksamheten som inte är baserad på statsbidrag.

Investeringsstöd till trygghetsbostäder

SABO tillstyrker delegationens förslag om att det nuvarande investeringsstödet till äldreboendestäder vidgas till att omfatta även trygghetsbostäder. Det finns egentligen inget principiellt bärande skäl till varför investeringsstödet ska begränsas till äldreboendestäder (särskilda boendeformer för äldre). En satsning på trygghetsbostäder framstår som både socialpolitiskt effektiv och samhällsekonomiskt lönsam och därmed är det rimligt att investeringsstödet riktas också till sådana bostäder.

Avsikten med utvidgningen är att fler trygghetsbostäder ska tillkomma, såväl genom nyproduktion som genom förändring av befintlig bebyggelse. För att ett sådant stöd ska kunna ha någon effekt bör dock, som delegationen föreslår, ramen för investeringsstödet väsentligt utökas och möjligheten att få stöd förlängas åtminstone till år 2014.

Behov av forskning och utveckling

SABO instämmer i delegationens bedömning att det finns ett behov av forsknings- och utvecklingsinsatser när det gäller vård- och omsorgsboende. Enligt vår bedömning finns ett sådant behov även i övrigt när det gäller boendeformer anpassade för äldre. När det gäller trygghetsbostäder vill vi särskilt peka på behovet av FoU-insatser avseende badrummens ytor och funktioner, gemensamhetslokalerna och deras köksfunktioner samt de nya sociala och pedagogiska yrkesrollerna som uppstår.

Bostadsanpassningsbidrag

SABO instämmer i delegationens bedömning att möjligheten att bevilja bostadsanpassningsbidrag efter individuell prövning bör finnas kvar. En

bostadsanpassning är många gånger förutsättningen för att en person med funktionsnedsättning ska kunna bo kvar i sin bostad och i det område där han eller hon är hemmastadd.

Indelningen i byggnadstyp enligt fastighetstaxeringslagen

SABO tillstyrker delegationens förslag om att de särskilda boendeformer för service och omvårdnad som regleras i 5 kap. 5 § socialtjänstlagen ska klassificeras som vårdbyggnader enligt 2 kap. 2 § fastighetstaxeringslagen.

I dessa boendeformer bedrivs idag både omfattande sjukvård och institutionell heldygnsbaserad äldresomsorg. De nya vårdtagare som tillkommer klarar inte av ett självständigt boende. I byggnaderna finns även personal-, terapi- och gemensamhetsutrymmen etc. De byggnader där dessa boendeformer finns har således mer karaktären av vårdenheter än av hyreshusenheter. Detta gäller alla byggnader som till övervägande del används för vård av äldre och där vårdtagarna erbjuds vårdplats efter biståndsbedömning av socialtjänsten.

Stockholm den 17 april 2009

Kurt Eliasson
VD